Ч. 111 (11.079). Львів, субота 21. травня 1927. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

На хитких основах.

Львів, 20. травня 1927.

I.

Від хвилі повалення великою війною тзв. европейської рівноваги над нашим континентом безупинно ширяють усе нові концепції, яких метою поворот до стану рівноваги. Створення низки тзв. національних держав в осередку Европи зі суперечними інтересами і ненасиченими апетитами з одночасним недотягненням, вірніше кажучи: різким, наглим і крівавим припиненням того розвиткового процесу — розбило або сильно ослабило старі держави, а не створило на їх місці значнішого рівноважника. Творення нових (Чехословаччина, Польща) і обєднування вже істнуючих зачаткових національних держав (Румунія, Югославія) не базувалося на виключноміродатному національному принціпі. Велику ролю грали тут чинники: господарчий і комунікаційний, а також змагання до тзв. природних границь, забезпечення себе кольонізаційним тереном і вкінці нестримний імперіялістичний гін. Імперіялізм великих европейських держав, що вже перейшли через вікову школу досвіду, імперіялізм ґігантних господарчих комплексів, який з політикою нівеляції приносив за собою і значні культурні вартости та економічні користи, — став нічим в порівнянні з розпереzаним, первісним, майже диким, розбійничим імперіялізмом тзв. національних держав, які топчуть і нищать усе, що не підходить під примітивний, зоольоґічний світогляд нових державців. У висліді недотягненого, нескінченого, нагло зупиненого процесу в творенні національних держав, себ то у висліді послідовно непереведеного, нездійсненого права самоозначення народів, — витворився такий фактичний стан, що відносини в середущій Европі находяться в постійно пливкому стані. Характеризує їх безнастанне хитання, вічний неспокій, якась незясована трівога. А цей стан зденервування відбивається не лише на всіх спробах економічної стабілізації, але впливає і на цілу Европу, витворює якийсь зигзакуватий рух у всіх ділянках суспільно політичного життя, не дає змоги встановити плянові напрямні европейської політики. Середущій Европі постійно загрожує політичний землетрус, який кидає свою тінь на весь наш континент.

Нові або тзв. національні держави, ріжношерстні, без державно-адміністраційної традиції, зі сирими змінними режімами, не мають ширших перспектив. Вони як дрібні планети кружать біля ріжних сонць. Стабілізаційні зусилля здебільшого виявляються працями Сизифа. Державні керманичі цих новотворів запевнюють усіх і вся про поправу і покращання внутрішніх і зовнішніх відносин, а на ділі не видно ніяких глибших змін. Покращання відносин є зглядне і чисто фіктивне. Тільки перевтома і глуха, щоденна боротьба населення за істнування робить враження додатного розвитку стабілізаційного процесу в цих новотворах.

II.

Основою новопорядку в повоєнній середущій Европі на великому просторі між Німеччиною і Радянською Унією з одного та Балтиком і Середземним Морем з другого боку мала бути: Мала Антанта і Польща в спілці з балтійськими державами. Обі ці сили мали в европейській рівновазі заступити Австро-Угорщину і частинно Туреччину, здержуючи прихід до сил ослабленої Німеччини. Мала Антанта і Польща ввійшли в орбіту французьких впливів, балтійські держави найшли захист під крилами Великої Британії. Внутрішня господарча кріза у Франції захитала її вплив у середущій Европі. Польща почала спасатися залицянками до Англії й Італії, одночасно роблячи відповідний натиск на балтійські держави, щоби силоміць підчинити їх своїм впливам і запрягти до служби своїм інтересам та зміцнити своє становище у відношенні до Рад. Союзу. Польські заходи не дали позитивних вислідів. Польська політика набрала признак „самостійности“, себто стала маятниковою, хитаючись між Англією і Францією з перевагою англійських впливів. Одночасно поширився діяпазон польської політики та збільшилася її нервовість. Тримаючись поли головних стовпів воєнної антанти, Польща почала також кидати оком у бік Італії, а навіть в ряди-годи й Німеччини. Очевидно, така політика Польщі, звязана з її спожаління гідною внутрішньою ситуацією і географічним положенням, не причиняється до усунення стану пливкости в середущій Европі. Навпаки, той стан постійно поглиблюється, хоч і змінює свій зовнішній вигляд. Коли це підкреслюємо, то виключно тому, щоби зазначити відємну ролю т а к и х національних держав, що вийшли далеко поза свої береги, які є за великі, щоби беззастережно ввійти в орбіту якоїсь рішаючої могутности, за малі, щоби стати осередком власної констеляції і за мало суцільні (себто не національні), щоби вдоволитися підрядним становищем невтрально-стабільного державного чинника.

Невеселе теж становище Малої Антанти, ядра середущої Европи. До її повстання привязувано незвичайно великі надії. Вонаж мала заступити всеціло Австро-Угорщину, створити поважну, суцільну і надійну силу в осередку Европи. Завданням Малої Антанти було стати східним раменем Франції, базою її впливів у полуднево-східній Европі, щитом проти Німеччини, гальмою проти зазіхань Італії. Крім того Мала Антанта мала на меті: придавити Мадярщину і її реставраційно-територіяльні намагання, не допустити до обєднання Австрії з Німеччиною, перепинити поворот Габсбургів, стати забором проти комунізму. Щорічні зїзди представників Малої Антанти проголошували спільність її інтересів, єдність політичної думки між Чехословаччиною, Румунією і Югославією, твердість і ціпкість її політичної лінії.

Мала Антанта ще не перейшла огненної проби, а тим самим не оправдала свого істнування. Навпаки недавній наступ Мусолінія на Югославію і Румунію та рухливість Мадярщини виявили, на яких хитких основах спирається будівля цеї концепції. Зїзд в Яхимові (в Чехословаччині) мав на меті задемонструвати єдність і силу Малої Антанти. Однак там мабуть не найдено відповідної бази, а словами важко заліпити ті діри, що вже пробито в будівлі Малої Антанти. Творець потрійного порозуміння в середущій Европі, чехословацький мін. закорд. справ Бенеш намагається в пресі піднайти п о з и т и в н и й зміст для цеї концепції.

„Трівкими змаганнями — пише він — Малої Антанти є: гін до згідної співпраці господарчого порозуміння і програма мирної політики в межах середущої Европи. Ті змагання виростають на підкладі теперішних конкретних умов і будуть істнувати щ е д о с и т ь д о в г о, щоби оправдати конечність втримання Малої Антанти“.

Досі Мала Антанта мала тільки н е г а т и в н і цілі. Підставлювання позитивних основ під її будівлю, як бачимо, з великим трудом приходить навіть такому політичному мистцеві як Бенеш.

Все це доказує, на яких хитких основах здвигнено будівлю повоєнної середущої Европи. Кожна з істнуючих тзв. національних держав не лише переходить більшу або меншу внутрішню крізу, але й назовні не може найти своєї дороги, своєї лінії, хитається від одної концепції до другої. Знехтування національного принціпу і нездійснення його в повному обємі мститься на будівничих повоєнної Европи і цілу европейську політику вводить у стан непевности, відступу держав з одних позицій, переходу на другі і знову повороту на первісні. Є це стан хаосу, з якого в дальшому розвитку мусить народитися нова Европа. А це станеться тоді, як затріюмфує всесильний національний принціп, що єдиний може бути регулятором границь і відносин між народами і що єдиний може довести до обєднання вільних і рівноправних народів у спілці, якій на імя: Людськість.

Із наших окраїн.

Загальні збори „Рідної Хати“ в Холмі.

Холм, 15. травня 1927.

II.

У низькій, темній і непривітній салі будинку „Polonia“, у якій, як скромний комірник, поселилася — на глум — названа— централя української „Рідної Хати“, стовпилося близько півтораста осіб, у тому числі делєгати 31 філій (решта члени й гості). Таким робом 45 філій було зовсім незаступлених. Чи причиною їх відсутности була велика віддаль, яку важко побороти, яка, як уже згадувалося, поганими комунікаційними можливостями страшенно утруднює всяку організаційну роботу, чи просто брак належного зрозуміння для ваги таких зборів,— однаково треба і цей момент записати на сторінку „мінусів“ національно-культурного стану Холмщини, виявленого загальними зборами „Рідної Хати“. Але на тих п і в т о р а с т а осіб який д е с я т о к (разом з послами) був інтеліґентів,—вся решта були самі с е л я н и і трохи холмських м і щ а н. І цей саме факт, що вся „Рідна Хата“, що весь той кволий і дрібний, а проте істнуючий і б е з у м о в н о щ о р а з з р о с т а ю ч и й т а м і ц н і ш а ю ч и й національно культурницький рух Холмщини, спочиває на с е л я н с т в і, що серед селянства має він своїх сподвижників, пропаґаторів та діячів, саме цей факт є—поруч зі сумним моментом відсутности рідної інтеліґенції — найбільш відрадним моментом,—доказом живучости й невміручости національного духа. Н а ц і о н а л ь н а с в і д о м і с т ь тих селян, які оце зійшлися радити над культурними справами, н а д з в и ч а й н о в и с о к а. Їхні села, буває, межують уже з корінно польською етнографічною територією, їхня мова є говіркою, змішкою українсько-польсько-білоруських слів та вимови, але вони є у к р а ї с ь к и м и п а т р і о т а м и на зразок найсвідоміщим їхнім землякам із найвище національно розвинених інших українських земель! А була Холмщина краєм віками безпощадно русифікованим всякими Евлогіями і нині є таксамо безпощадно польонізована. Досить сказати, що до війни було в самому Холмі девять православних церков,—нині є одна православна, передтим шкільна, церковця, а пять польських костелів,— дві церкви ще дошками забиті, а одна динамітом висаджена! Висунений останніми часами проєкт перенесення до Холма залізничої дирекції свідчить про ніколи не призабуту ціль — достоту спольонізувати ці українські північно-західні окраїни. І серед т а к и х умов збереження т а к о ї свідомости хочби малою дрібкою із мас автохтонного українського населення, ведення культурної роботи хочби в найбільш примітивних і найвужчих рямцях — це явище найбільш радісне, яке замісць знеохоти і зневіри м у с и т ь с п о н у к а т и в с і у к р а ї н с ь к і л ь в і в с ь к і ц е н т р а л ь н і у с т а н о в и д о б о д р о ї а к т и в н о ї с п і в у ч а с т и у д і л і в і д р о д ж е н н я Б о г о м і л ю д ь м и п р и з а б у т о ї „б і д н о ї, т е м н о ї і з а т у р к а н о ї“ Х о л м щ и н и і П і д л я ш а.

Спершу здавалося, що збори будуть бурливі й переміняться у політичне віче, на якому будуть змагатися „сельробівці“ зі „сельсоюзниками“. Однак до цього не дійшло: навпаки збори перейшли під гаслом чисто культурницької освідомлюючої понад чи навіть зовсім безпартійної ділової праці. Показується, що ведення нині партійно-політичної роботи на холмсько-підляському селі є не лише абсурдом, але й злочином. Успіх має людина активна, яка обіжає села, зближується зі селянами і щ о с ь т в о р и т ь. Село за тою людиною піде, але вона сліпа і глуха, коли подумає, що зєднала собі село завдяки своїй партійно-політичній програмі. Там немає грунту ні на тії програми, ні на партійно-політичні гасла, ані тим паче: партійно-політичну полєміку і конкуренцію. Там є лише п о ш а н а д л я д і я ч а і ґ р у н т д л я п р и м і т и в н о н а ц і о н а л ь н о-к у л ь т у р н о ї і г о с п о д а р с ь к о ї р о б о т и.

Показалося це в першій вів годині зборів. Коли голова „Рідної Хати“ відкрив збори і просив вибрати голову — добра половина салі загула: „посол Маківка посол Маківка!“ Стало зразу всякому ясно, що пос. Маківка має більшість. Але коли пос. Маківка не хотів дати голосу пос. Антонові Васильчукові, покликуючися на те, що А. Васильчук не платить від 2-ох літ членської вкладки і тому автоматично перестав бути членом „Рідної Хати“, то досить було одної пригадки, що чейже Антін Васильчук є фактичним основателем „Рідної Хати“, коли вся саля як один муж загула: „дати голос! дати голос!“ І коли говорив про к у л ь т у р н и ц ь к і справи посол Павло Васильчук — присутні уважливо слухали й неоднакратно перериваали: „правду каже!“ При чому тут „клясовий інтернаціональний принціп“ Сель-Роба, де „автономічно-федеративні концепції“ Антона Васильчука і де „селянсько-соціялістична демократія“ Павла Васильчука?! Коли всякі натяки послів Васильчуків на перемицювання партійно-політичної роботи в „Рідну Хату“ несовісними керманичами були з амбіт прийняті й опрокидувані, як клевети, то можна бачити в цьому слом Макшкою, то можна бачити в цьому зрозумілу т а к т и к у, але коли проти таких натяків протестували селяни, члени „Рідної Хати“ то ми віримо, що вони

робили це не задля солідарности з проводирями Сель-Роба і його цілями, лише з широко-глибокого пересвідчення, з відрази до вношення політичних моментів кудиб не було у якунебудь холмсько-підляську роботу! І коли правдою є, що більшість посла Маківки на недільних зборах „Рідної Хати" у Холмі була підготована його попередньою поїздкою по володавському повіті, то це лише доказує всі вище висловлені наші враження: послові Маківці належить хіба признати прикмету активности, але відсіль далеко ще до признання йому зєднання собі на Холмщині богато партійних однодумців.

І з коротеньких розмов, ведених автором цих рядків з присутніми селянами підчас перерв (збори тревали від 11 год. передпол. до пізнього вечера) виходило недвозначно, що вплив „Нашого Життя" сильно змалів від того часу, коли став трибуною одної партії, трибуною, з якої розлягається мова для холмського села незрозуміла. *Memento* для „Селянського Шляху": замість теоретичної партійної політики, радше друкувати треба популярні статті на господарські теми або оповідання з історії України! „Посли хай сваряться там на дворі — тут є наші збори „Рідної Хати", — кликав один із присутніх селян і додавав огірчено: „це правда, що посол *NN* на початку працював інтензивно, в останніх літах не бачимо його"...

— Після згаданої короткої перепалки поміж послами Васильчуками й послом Маківкою при нагоді загальної дискусії над звітом голови сен. Пастернака, ділова дискусія розвинулася над організаційним рефератом п. Гудя. Рішено за всяку ціну тримати окремого інструктора-люстратора, предложено й заапробовано буджет. Головна журба Т-ва: брак грошей. Окрему точку нарад творила справа будови власного дому „Рідної Хати" в Холмі. Куплено вже майдан під будинок за 6.000 золотих і чимало будівельного матеріялу. Велику заслугу для цього поклав щедрим даром п. Новаківський із Ужгороду і кол. суддя із Замостя Рочняк, що поважну суму безінтересовно позичив Правлінню на довгий термін. Однак нині каса будови дому майже пуста (є всього кількасот золотих), а треба ще десятків тисяч. Треба подивляти тих людей, які сміливо приступають до будови і найбільший скептик мусить заразитися оптимізмом отих піонірів культури, які й думки не допускають аби могли будинку не вибудувати!

Закінчилися збори виборами нового правління. Поклик посла Павла Васильчука, що головою Т-ва не повинен бути ніякий політик, щоби люде мимохіть не утотожнювали цілей Т-ва і роботи веденої в ньому з суто політичною фізіономією голови-політика, найшов легкий послух. До правління не ввійшов ані посол Маківка ані жадний із Васильчуків. Голову Т-ва вибіре зпоміж себе Правління. Судячи по настроях і по скількости відданих голосів на поодиноких членів, можна напевне твердити, що головою стане згаданий уже старший поважний, загально шанований громадянин п. Рочняк із Замостя.

Треба побажати новому Правлінню як найбільших успіхів і хай з останніх загальних зборів „Рідної Хати" в Холмі виведуть цінну науку тії, на плечах яких лежить найбільша відповідальність за долю тієї нашої- ненашої окраїнної землиці.

І. Кедрин.

Радянська Україна.

Екстерністи у високих школах України.

Колегія Народнього Комісаріяту Освіти УСРР затвердила постанову про екстерністів при високих школах України. Згідно з тією постановою особи, що не можуть слухати систематично викладів, дістають право складання іспитів при інститутах і технікумах за весь їхній курс, якщо мають (ті особи) відповідний практичний, виробничий стаж за кілька літ, а в момент складання іспитів виконують якусь працю у виробництві тобто у промислі, або господарстві, або шкільних установах. Допущені до складання іспитів у характері екстерністів особи студентських прав не мають. Екстерністи складають іспити щороку у місяці грудні, квітні та вересні. Старатися про дозвіл на іспити треба у відповідних високих школах півроку перед іспитом. Екстерністи обовязані перед іспитом виконати якусь кваліфікаційну працю, яку мають віддати кваліфікаційній комісії для оцінки на місяць перед сесією комісії. Особи, що зложили успішно іспит, дістають відповідне свідоцтво. Ті, що перепали при іспиті, мають право його повторити, але не скорше, як за 6 місяців. За іспит складається оплату в сумі 50 карбованців.

Географічна експедиція на Дніпро.

Президія Укрнауки при наркомосвіті рішила зорганізувати під проводом проф. Рудницького географічну експедицію для обслідування берегів і долин Дніпра від Чернигова до Херсону. В експедиції візьме участь 11 вчених.

Зїзд жидівських роб. і селькорів.

Редакція жидівської газети „Дер Штерн" скликала на 14. травня до Харкова всеукраїнський зїзд робітничих і селянських жидівських кореспондентів з нагоди дволіття істнування названої газети.

Вага пластових таборів.

Де і як проведуть вакації українські пластуни.

I.

Новітня лікарська наука прийшла до пересвідчення, що в міру того, як культура доставляє нам що-раз-то нових вигід у буденному житті — рівночасно вона чим-раз більше відтягає нас від безпосередньої звязи з примітивною природою, а тим самим зменшає нашу спосібність до життя. Шкідливий вплив культури на наш організм полягає раз у тому, що ми забогато перебуваємо у вигідних помешканнях і замало віддихаємо свіжим воздухом, а подруге тому, що ми надто покриваємо наше тіло одягом, а тимсамим відгороджуємо його від корисних впливів сонця й атмосфери. Постійне перебування в помешканні є одною з головних причин поширення туберкульози; постійне прикривання тіла одягом — причиною зменшеної відпорности нашого організму супроти простуди й інфекційних хоріб. Початкові сухоти (туберкульоза) дадуть вилічитися головно безперервним перебуванням на свіжім воздусі, а вилічення з інфекційних хоріб полягає на витворенні у шкірі протиотруї, яка нищить отрую мікроорганізмів; отже, чим більше загартована шкіра, тим більше відпорний організм. Прикладом такої відпорности можуть послужити цигани, які день і ніч перебувають на свіжім воздусі і яких діти кілька літ першої молодости бігають зовсім нагі. Цигани можуть їсти навіть падлину без найменшої шкоди для свого здоровля; не зважаючи на лихе відживлення, рідко хорують на туберкульозу.

Третій чинник, що має величезний вплив у старших на здоровля, а в молодших на тілесний та умовий розвій — це тілесні (фізичні) вправи. Вони корисні не лише для працюючих умово, але й для працюючих фізично; вони скріплюють серце, нерви і мязи, поширюють легені та збільшують відвагу.

Все те річи більше або менше загально відомі. І коли ми їх тут пригадуємо, то лиш тому, що ми, українці, за мало послідовні. Підчас коли у всіх народів Европи бачимо повсюдне змагання до віднови і скріплення народнього організму через поширення на весь загал тілесних вправ та воздушних сонашних купелів, а особливо через фізичне й духове виховання молоді при помочі ідеї пласту — ми, українці, які чи не найбільше потерпіли наслідком війни і які найбільше спомиж усіх народів Европи маємо перед собою праці, коли хочемо зрівнятися з іншими народами, — ми живемо давним, безжурним життям у надії, що якісь особливо сприятливі обставини за нас все зроблять. Коли вже старшим з нас годі наломитися, щоби приноровитися до нових вимог гігієнічного життя, то тим більше повинні ми до цього наклонювати нашу молодь. Найкраще осягнемо це при помочі пласту. Бо пласт саме поставив собі за завдання: спрямувати молодь на шлях фізичної та духової досконалости для добра Батьківщини. А засоби, якими пласт хоче свою ціль осягнути, є саме поворот до природи через якнайчастіше й найдовше перебування на свіжому воздусі і через воздушні та сонашні купелі. Крім того до обовязків пластунів належать тілесні вправи, спорт і придбання всіляких практичних умілостей з щоденного життя. Найсимпатичніша сторона виховання молоді в пласті — це вщіплювання в неї всіляких прикмет чесного горожанина взагалі, а любови до свого народу зокрема. І колиб пластовий уряд нічого більше не давав своїм членам, тільки ці моральні прикмети, то вже вони заслуговували би вповні на те, щоби вся українська молодь належала до пласту.

Вічевий рух.

УНДО. в Яричові Новім.

Дня 11. травня ц. р. відбулося заходами Пов. Нар. Комітету віче в Яричові Новім, львівського повіту. Простору салю читальні „Просвіти" заповнили громадяни сусідніх сіл: Яричова Стар., Ременова, Руданець, Кукизова, Пикулович і Вислобоків. Віче відкрив місцевий сотрудник о. Ол. Содомора. До президії зборів покликано громадян: о. Михайла Пашковського і Михайла Беня з Ременова та Івана Паславського з Яричова Нового. Реферат про політичне положення нашого народу і про справу виборів до громадських рад виголосив голова Пов. Нар. Комітету. п. Іван Ліщинський зі Львова. В дискусії забрав голос м. ін. також бриліяський агітатор, „віцепрезес Стронництв-а Хлопск-ого" на львівський повіт, відомий Лотиш з Яричова Нового, що своїми нападами на українську інтелігенцію і наш визвольний рух довів до того, що зібрані на салі селяни не дали йому докінчити замовленої поляками промови. На поміч Лотишові прибув спеціяльний висланник „Стронництв-а Хлопск-ого" Владислав Палис зі Львова, а також кількох бриліяшів-поляків з дідичкою Балтаревичевою з Яричова Стар. Вони настирливо домагалися голосу й успокоїлися щойно

МИКОЛА ГОЛУБЕЦЬ.

Підземний Львів.

(Слідами зрівнаних з землею церков старого Львова.)

(Продовження.)

III.

Згаданий в псевдо-грамоті кн. Льва Даниловича монастир св. Михайла Архистратига, про який поза тим не маємо ніяких відомостей, мав по припущенням А. Петрушевича стояти десь над Полтвою, на території нинішнього жовківського передмістя.

З нинішньою латинською катедрою, під яку поклав угольний камінь король Казимир, звязана легенда, що вона основана на місці Успенської православної церкви. Закріпив цю традицію хроніст св. юрського монастиря у XVIII. в. а відтак розвинув о. Ходиніцький в своїй Історії Львова, покликуючись між іншим на ерекційний документ латинської катедри.

Коли Успенська церква була одною з перших „ревіндикованих" поляками церков, то не була вона останньою, бо в 1370 р. забрав в українців церкву Чесного Хреста князь Володислав Опольський і віддав Францісканам. Стояла вона на місці нинішньої школи ім. Міцкевича при вул. Рутовського і зразу була замінена на кляштор а за австрійських часів на театр.

Згідно з місцевою традицією, яку в 1615 р. закріпив латинський хроніст Піравський, на місці нинішнього домініканського костела мала стояти василіянська ц. св. Івана з чудотворною іконою Богородиці, що донині пишається в головнім вівтарі домініканського костела.

Такжеж первісно українським мав бути, по словам хроністів XVII. в. нинішній костелик св. Івана, який кількакратно переходив з василіянських у домініканські руки. Фатально перероблений стоїть він на теперішнім старім ринку, біля поступової синагоги, донині. Згадуваної кількакратно в середньовічних актах ц. св. Трійці не вдалося нам покищо відшукати.

Скромний заложенням і своїми шпитальними цілями був оснований около 1591 р. монастир св. Катерини, який протрівав до 1744 року. Істнував він при св. Онуфрейському монастирі. Свого рода експозитурою св. Онуфрівського монастиря був Успенський монастир при братській церкві, що проістнував від 1634 року до 1750-их років. Нарешті останнім з поменших був приватний монастирець, оснований в 30-их р. XVII. в. Кандидою Лангішівною, який мабуть не пережив своєї основниці. На цьому місці не згадуємо неістнуючих уже більше каплиць, побудованих владикою Шумлянським при первісній церкві св. Юра — формально ввійшли вони в корпус нової катедри і як такі істнують донині.

IV.

Одною з найзамітніших церков старого Львова, стертих з лиця землі, була без сумніву церков св. Федора, що стояла більш-менш по середині нинішньої площі тоїж назви, над Полтвою. За пятницьке попівство продали наші недавні предки прадідівське цвинтарище, на чого середині, мов на глум поставлено публичний кльозет для вигоди ярмаркуючих на площі жидків.

А тимчасом коли не св. Федорівська церква то бодай слід по ній заслуговував кращої долі. В стародавніх львівських актах згадується вона одною з перших і найвизначніших. Довгий час конкурували черці федорівці з неменш завзятими Микулинцями, поки їм привілей Жигмонта з 1544 р. не розмежував сфери впливів і суверенности. В 1547 р. Федорівська церква була не тільки крилошанською, але й намісницькою. Славне федорівське брацтво, затверджене владикою Балабаном (1589), було довгі десятиліття підпорою міської Ставропігії там, де в гру входили справи „річипосполитої руської", для добра загального вміли федорівці побороти анімозії, яких ніколи не бракло поміж гордими панами-міщанами і не так то вже заможними „личками"-передміщанами. Там одначе, куди всенародня дисципліна й відповідальність не сягали, там федорівці були собою. В боротьбі успенського брацтва з владикою, федорівці, разом з загалом передміщан, станули по стороні епископського авторитету. Коли одначе в 90-их роках XVI. в. Ставропігія вдарила на трівогу, коли зажадала від передміщан не тільки їх підписів на петиціях, але їхніх грошей а навіть безпеченства здоровля і життя, то федорівці були першими в рядах. На брацьких засіданнях під ставропігійськими аркадами, бачимо тих самих Корунків і Мисовичів, на яких недавно стягла лютуюча Ставропігія митрополичу анатему.

І тут вони, не памятаючи собі старих урааз „от всего братства під сумлінням своїм декляровали стояти „єдин при єдном аж до скончанія справи". А до того „скончанія справи" було розмірно далеко, бо повні два століття.

Правда, озброєний від стіп до голови противник не лякався анатем ані гніву божого, ще менше враження робили на нього королівські декрети, а фізичної сили не було. Була одначе одна „ахилева пята" в противника наших прадідів. Він любив гроші; це знали і використали пп. братчики.

„Набивайте як найбольшей можете, складайте, жебріте, а шліть на окуп", репетували вислані до Варшави братські депутати. Бо там у Варшаві „без стиду цінять правду, штося листом звіряти не годит"— Пан інстигатор обітниці ста червоних конечно ся упоминаєть, пан Святовський таляров осмдесять, а іним для недостатку еще не обіцяли єсмо, хоч видим їж нужна єсть потреба... Викупіть самі себе, потомство, жени і діти і приятелі свої з тої єгипетской неволі!"

Гвалтували депутати а міщани й передміщани витрясали з себе останки.

Федорівські сафяники, слюсарі, кравці, стрільники, гарбарі, кушнірі, теслі, войлочники та лучники, що мешкали у власних домах, стягли тоді велитенську суму 150 золотих, при чому деякі складали по 15 а навіть по 20 золотих! Коморники доложили до двох сотень, а кожен давав більше як міг! Правда в тій здисциплінованій, натхненій найвищими ідеалами громаді, не все обходилося без скреготів; але що вони були рідкі то як такі переходили на сторінки братських аналів.

(Продовження буде.)

годі, коли збори не згодилися уділити їм голосу. Це повинно би переконати Лотиголосу „компанію" про те, що на і його чесну „компанію" про те, що наші селяни розуміються на їх заходах і дадуть їм при кожній нагоді заслужену відправу. На вічу вибрано окружний виборчий комітет. Ухваленням резолюцій проти комісарської господарки і куріяльної системи закінчено віче.

Збаражчина і Новогеппеччина, позір!

В понеділок, дня 23. травня ц. р. в год. 1. попол. в салі т-ва „Український Дім" в Збаражі відбудеться довірочна нарада за запрошеннями, які видаватимуться при вході на салю, в справі виборів до громадських рад по селах. Справа дуже важна! Явіться численно з кожного села!

Повітовий Народній Комітет УНДО:

Д-р Іван Гаврилюк, голова. *Іван Цебринський,* секретар.

Поминальне Богослуження

за душу бл. п.

проф. Івана Левинського

відправиться в арх. церкві св. Юра у Львові дня 21. ц. м. в год. 8·30 рано, на яке членів, рідню і знайомих запрошує

Т-во „Праця".

НОВИНКИ.

— **Льокаторський податок** за II. чвертьрічча 1927 має бути заплачений до кінця травня. Львівський магістрат взиває платників, щоб виплачували податок за I. і II. чвертьріччя ц. р. чеками П.К.О. або зложили його безпосередньо в міській касі. Одночасно магістрат взиває власників реальностей, щоб поплатили залеглий податок від нерухомостей.

— **Ще одна підвишка печива.** Власники пекарень заключили з челядниками умову в справі платні й умовин праці. Умову підписано у воєвідстві. Магістрацька ціникова комісія має перевірити ціни печива. Зачувати, що знову підвисшать ціни хліба.

— **Український Студентський Спортовий Клюб.** Ініціятивний Комітет Українського Студентського Спортового Клюбу у Львові подає до відома, що установчі збори У. С. С. К. як секції при „Студентській Громаді" відбудуться в неділю дня 22. V. ц. р. в год. 10. передполуднем в салі Академічного Дому при вул. Супінського ч. 21. — За Ініціятивний Комітет: *Жарський Е., Макарушка Б.*

— **Мін. Складковський на Покутті.** Міністр внутрішніх справ Складковський перебуває тепер в товаристві станиславівського воєводи Корсака на Покутті. Він був у Коломиї і в Снятині, опісля інспекціонував прикордонну сторожу на польсько-румунському пограничі, а звідти виїхав на дальшу інспекцію.

— **Честертон у Львові.** Дня 18. травня англійський письменник Честертон, що перебуває у Львові, відвідав базиліку, вірменську катедру, волоську церкву і костел Домініканів. Опісля був в Оссолінеум, де приймали його кн. Любомірський і през. Дембовський. Вечером був Честертон на бенкеті, який у його честь видало літ.-артистичне касино.

— **Поворот митр. Діонісія.** Дня 18. травня вернула до Варшави делегація православної церкви в Польщі. Делегація під проводом митр. Діонісія була довший час на Балкані і в Царгороді.

— **Самовбивство з причини втрати помешкання.** В віллі при вул. св. Софії на основі судового присуду мав виселитися тамошній сторож Стефан Гураль. З тої причини Гураль попав у розпуку і повісився. Товпа прибрала грізну поставу і хотіла камінням збомбардувати віллю, якої власником є Ионас Піфав. Щойно поліція привернула спокій.

— **Напад у Стрийськім городі.** На Марію Митух напав вечером обдертий апаш, вирвав їй з руки торбинку, забрав із неї готівку, торбинку викинув і втік.

— **Джентельмени.** Марія Штайнберг зі Солонки, служниця професора львівського університету, переходячи стрийською дорогою до Солонки, найшла шкіряну теку, повну долярів. Була там теж вязанка стодолярових банкнотів. За хвилю надїхали автом якісь два пани, вдержали авто і спитали її, чи не найшла чого. Служниця призналася і показала теку. Оба добродії вирвали в неї теку, перерахували гроші, а коли служниця просила, щоб дали їй щось титулом знахідного, вони її висміяли, відтрутили і поїхали дальше...

— **Ураган із градом.** Дня 17. травня над селом Сівною (новгородського повіту) лютував ураган, що знищив до тла 8 стоділ і заподіяв значні шкоди в мешкальних домах. Ураган лютував з годину, а зараз потім упав град величини волоського гориха. Втрати в будинках виносять около 10.000 зол. Втрат у засівах ще не обраховано.

Демарш Німеччини у Варшаві.

В справі переслідування німців на Шлеську.

Берлін, 19. травня 1927.

„Форвертс" заповідає демарш німецького уряду у Варшаві в справі переслідувань німецької меншости на Шлеську. У статті, присвяченій тій справі, часопис робить відповідальним за політику гнету національної меншости на Шлеську воєводу Гражинського, мужа довіря т. зв. групи повстанців, котрої виступи занепокоюють навіть деякі польські урядові кола. Одначе варшавський уряд не має відваги усунути цього шкідника, якого діяльність напружує лише взаємини між Німеччиною і Польщею.

Делегація СРСР грозить, що кине Женеву.

Берлін 19. травня 1927.

„Дайтше Тагесцайтунг" повідомляє з Женеви, що большевицька делегація на міжнар. економічну конференцію одержала з Москви нові вказівки. На основі тих вказівок делегація мала би кинути Женеву ще перед закінченням конференції, коли міжнар. конференція не признасть, що побіч себе можуть істнувати рівночасно дві господарські системи.

Замкнення женевської конференції.

Женева 19. травня 1927.

Предсідник економічної конференції Теніс заявив, що праці конференції скінчаться в понеділок вечером.

Поворот през. Думерґа.

Льондон, 19. травня 1927.

През. Думерг і мін. Бріян відїхали до Франції. Перед відїздом відвідали ще нац. галерію мистецтва.

Військовий союз СРСР з Туреччиною.

Берлін, 19. травня 1927.

Тутешня преса подає за софійською „Борбою", що між СРСР. і Туреччиною заключено військову конвенцію. На основі тої конвенції СРСР зобовязується доставити Туреччині ріжного воєнного матеріялу й інструкторів.

Виборча кампанія в Болгарії.

Софія, 19. травня 1927.

Виборча кампанія до собрання почалась на добре. У деяких місцевостях замітний передвиборчий терор. Преса нараховує, що в цілій Болгарії зголошено малощо не 30 тисяч(?) кандидатів на послів.

Новий уряд Австрії.

Відень, 19. травня 1927.

Новоизбрана Нац. Рада вибрала на нинішнім засіданні 94 гол. проти 70 новий уряд. Склад уряду такий: канцлер д-р Зайпель, віцеканцлер Гартлеб, освіта Шмітц, сусп. опіка Реш, скарб Кінбок, хліборобство Тaлер, торговля і промисл Шюрф, військо Воґоен, мін. без теки Дінгофер. Канцл. Зайпель, що вже четвертий раз стоїть на чолі уряду, у програмовій промові сказав між ін., що алярмуючі вісти про напружені взаємини між сусідуючими з Австрією державами є пересадні. Не політичні, а торговельні взаємини зі сусідами є трохи трудні, але слід сподіватися що переговори з ЧСР. доведуть до позитивних вислідів. З Німеччиною Австрія старатиметься наблизитись не лише в культурній, але й господарській ділянці. Закордонна політика Австрії полишиться незмінена.

Арештування дефраўдантів.

Берлін, 19. травня 1927.

Франкфуртська поліція арештувала в Офенбасі спільників почтовця з Королівської Гути Кеслера, який утік до Німеччини, укравши півтора мил. зол. При арештованих Кеслерових спільниках, Готфріді Цеслякові і його жінці, найшли 350 тис. зол. Крім того в однім франкфуртськім банку мали вони зделонованих 500 тис. зол. Кеслера арештовано також учора в місцевости Шліре, в Гор. Баварії. При Кеслері найдено 400 тис. зол. Решти украдених грошей, себто около 250 тис. зол. досі не віднайдено.

— **За комуністичну аґітацію у війську** засудив на днях військовий суд у Гравденц і (Грудьонц) кількох рядовиків, а саме: Руцінського на 10 літ, Баюка, Шика, Зайонця, Сологуба і Грушевського на 6 літ — всіх з IV. летунського полку, а дальше рядовика з бальонового баталіону в Торуні Бубновського на 6 літ і двох рядовиків з 59 п. п. і з 4. лет. полку — на два роки тюрми. Засуджені ширили комуністичні летючки і намагалися створити большевицькі ячейки в рядах війська.

— **Шукають золота.** Польські часописи повідомляють: Дня 18. травня виїхали до Луниниця над ріку Лан геольоги проф. Морозович, д-р Кузняр і д-р Малковський. Метою їх поїздки є розслідити терени, в яких найдено сліди золота.

— **Со това всячина.** В „Народніх Лістах" появилась відозва за кандидатурою д-ра Крамажа на президента Чехословаччини. — В Гайдельберґу отворено інститут журналістики. Завданням інституту буде передовсім практичне вишколення журналістів. — Комендант корабля „*Belle Line*", що плив із Ротердаму, запримітив яких 100 миль від побережа Масачу-Зетс якісь плаваючі останки, що подобали на літак. Тому, що було темно, годі було їх виловити. Думають, що то останки літака Нінжесера. — З Саратова повідомляють, що вилив Волги знищив кільканадцять надбережних місцевостей. Населення рятувалося на човнах і тратвах. Шкоди від того виливу величезні.

— **З кіна.** В кіні „Палясс": Сім дочок пані Жюркович; в кіні „Лев": Жінки, яким не кланяємося; в кіні „Коперник": Боротьба полів.

— **Справлення помилки.** В нашій вчорашній статті п. з. „Політичний *homunculus*" зайшла в передостаннім реченні неприємна помилка. Замість: бо не знаємо, наскільки нова партія вважає себе конспіративною чи леґальною, зложено: льояльною.

— **Діти до Риманова.** З днем 1-го липня ц. р. відкривається діточа кольонія в Риманові. Зголошення до 20. червня ц. р. приймає А. Кишакевич, Перемишль, вул. Щитова 4. 2185 1—3

Зі спорту.

Україна (Львів) — Скала (Стрий).

В неділю 22. ц. м. відбудуться мячеві змагання між львівською „Україною" і стрийською дружиною „Скала". Початок змагань: год. 4 пополудні. Змагання заповідаються дуже інтересно з уваги на теперішню добру форму як „України", так і стрийської „Скали", яка є амбітною й енергійною дружиною, що залишила по собі після свого минулорічного побуту у Львові якнайкраще враження. Змагання „України" зі „Скалою" будуть одночасно генеральною пробою нашої передової львівської дружини перед її зустрічею з ужгородською спортовою дружиною „Русь". Сподіваємося, що українська публика явиться численно на цих змаганнях і проведе приємно дві години на свіжому воздусі.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·91·50—8·92, канадійський долар 8·86—8·87.

Золото: грам золота 5·93, долар 8·93, дукат 20·38, голяндський ґульден 3·58, англійський фунт 43·36, австрійська корона 1·80, скандинавська корона 2·38, німецька марка 2·12, рубель 4·56, франк Лятинської Унії 1·72, турецький фунт 39·16.

Збіжже.

Пшениця дворська 57·00—58·00, пшениця селянська 54·75—55·75, жито гал. 48·0—49·00, ячмінь броварний 42·50—43·50, ячмінь на мливо 40·50—41·50, ячмінь пастівний 37·00—38·00, овес 40·00—41·00, кукурудза рум. 28—29.

З судової салі.

Справа М. Білого. — З під шибениці на волю.

(Докінчення.)

Протоколянт Стеткевич відчитує обвинувачення ще давнєй з 15. жовтня 1926 р., в якому закидується обвин. Мих. Білому державну зраду з § 58 б) і ц) і § 59 б) з. к. та намагання заворушення публичного спокою з § 65 в) з. к., поповнене в серпні 1926 р. через розширювання друків з революційно-комуністичним змістом. В мотивах обвинувачення сказано, що в Тернополі істнує таємний український Окружний Комітет Комуністичної Партії Зах. України, котрий при помочі своїх членів і довірочних осіб ширить серед народу брошури і відозви комуністичного змісту, взиваючі до революції в Польщі і введення робітничо-селянського правительства на взірець Совітської Росії і поучаючі народ про те, як вести конспірацію і аґітацію серед людности, щоби найскорше можна було осягнути замірену ціль викликання революції в Польщі і доведення тут большевицької форми правління.

До таких пропаґаторів большевицьких засад, що ділали видко з рамени вище згаданого Окр. Комітету, належав обвин. М. Білий, що мав і розширював комуністичні письма. Іменно він, будучи — як признається сам — комуністом, передав через Иосифа Чорняка з Березовиці Вел. дня 28. серпня 1926 р. пакет з комуністичними брошурами для Теодора Довганя в Тернополі, що цей і зробив, не знаючи, що в пакеті знаходиться. Були це слідуючі брошури: „Наша Правда" в 3 примірниках, „Резолюції пленума Центр. Комітету Ком. Партії Зах. України" в 1 прим., „З кривавого шляху" в 1 прим., часопис „Земля і Воля" в 2 прим., і 1 примірник „Відозви" Центр. Комітету Червоної Помочі Західній Україні до робітників, селян і умових працівників Західної України.

В цих брошурах відобраних відтак від Довганя, а іменно в „Нашій Правді" накликує автор своїх читачів до соціяльної революції і заведення в Польщі селянського правительства і диктатури пролетаріяту на місце теперішньої системи правительства, почім після обняття влади через пролетаріят мала би наступити сполука Західної України і Західної Білоруси з Радянською Україною і з Радянською Білорусcю. Як у „Нашій Правді" так також в обох примірниках сконфіскованої „Землі і Волі" старається автор викликати погорду і ненависть до адміністрації Польської Держави яко держави „білого терору", держави обшарників і капіталістів. З окрема в „Землі і Волі" дає автор вислав погорді і ненависти до адміністрації Польської Держави і її правительства, котре називає катівським.

Це дословний зміст мотивів відчитаного акту обвинувачення. По його відчитанні прокуратор модифікує тенор обвинувачення в той спосіб, що ділання обвинуваченого було без звязи з іншими злочинними підприняттями й остало без наслідків, себто обвинувачує тільки за злочин головної зради з § 58 б) і ц) і § 59 ц) з. к., а відступає від обвинувачення з § 59 б) з. к. (отже вже це яко *podżegacz i przywódca* — але дальший учасник) і від ...лованого злочину заворушення публичного спокою з § 8 і § 65 в) з. к. Інакше не грозить вже кара смерти як первісно тільки після § 59 ц) кара тяжкої вязниці від 10 до 20 літ.

Обвинувачений Михайло Білий, літ 34, жонатий, селянський кравець родом і замешкалий в Березовиці Вел., до вини не почувається. Зізнає дуже інтеліґентно. До комуністичної партії не належить, цікавиться тільки проявами суспільного і політичного життя. Як австрійський жовнір попав в часі світової війни в російський полон і пробув на Сибірі до початку 1921 р. і доперва тоді вернув домів. З Довганем запізнався перед кількома роками і з ним нераз говорив на суспільно-політичні теми. Бачучи раз, що він читає політичну економію Жіда в українській переробці д-ра Когута, сказав йому, що дасть йому до перечитання політичну економію Богданова. При цій нагоді Довганов просив його ще за інших книжки, які має у себе. Виповнюючи бажання Довганя передав в його обвинувачений 28. серпня 1926 р. через Чорняка вичислені в акті обвинувачення брошури і відозви в завиненому пакеті, не кажучи Чорнякові, що там є. Брошури і відозви одержав до перечитання по вічу в Тернополі 11. липня 1926 р. від якогось незнаного йому ближче жида. Не мав наміру звербувати Довганя до комун. партії, бо свідомого радикала і старшого чоловіка, яким є Довгань, не можна чейже завербувати до іншої — в додатку ворожої партії. Другого дня його арештовано, а при трусі не знайдено нічого. На окреме питання оборонця д-ра Барана зазначує обвинувачений, що цікавиться передовсім кооперацією, був членом управи, а відтак надз. ради української кооперативи в Березовиці Вел. і членом надз. ради Подільського Союза кооператив у Тернополі.

Свідок Иосиф Чорняк селянин з Березовиці Вел. зізнає, що на просьбу обвин. Білого передав 28. серпня м. р. Довганеві пакет, не знаючи, що там є.

Свід. Теодор Довгань, літ 45 — магазинер при Под. Союзі Кооп. у Тернополі, виступає на радикальних вічах, обвинуваченого знає як очитаного селянина, не чув і не знає, щоби він належав до комун. партії, знає натомість, що Білий був членом Надз. Ради Под. Союза Кооп. і цікавився дуже розвоєм української кооперації. На вічу 11. липня м. р. Білий в дискусії не пропаґував комунізму. Інкриміновані брошури одержав, але їх не читав і слідуючого дня забрала їх від нього поліція при нагоді переведеного трусу. На питання обор. д-ра Барана про характер обвинуваченого виставляє свідок обвинуваченому якнайкраще свідоцтво. На питання обор. д-ра Шухевича, чи його можна завербувати до комуністів, відповідає свідок, що ні, бо свідок від 20 літ належить до радикальної партії.

Свідок Михайло Антків, літ 40 — селянин з Острова, один з найінтеліґентніших селян у Тернопільщині, член УНДО, був арештований разом з М. Білим під закидом головної зради і просидів у тюрмі більше місяця, бо і в нього знайдено якісь нецензурні брошури, що їх прислано йому. Зізнає, що знає добре обвинуваченого і то з найліпшої сторони, знає, що він цікавиться українською кооперацією і освітнім рухом, аматорськими виставами і хором і не чув та не знає, щоби обвинувачений був комуністом.

Свідок Август Кудеревич, асистент поліції при старостві в Тернополі, зізнає, що списував поліційний протокол з обвинуваченим по його арештуванні. Розказує ...

ка[illegible] з тисячі і одної ночі про комуністичну організацію в Тернопільській окрузі, обіймаючу повіти Тернопіль, Теребовля, Зборів і Скалат. Іменно поліція через своїх конфідентів знає, що ще від 1923 р. істнує у тій окрузі Окружний Комітет Комуністичної Партії Зах. України і що обвинувачений належить до нього. На питання оборонця д-ра Барана, чому поліція, така ревна в протикомуністичній нагінці, не ліквідує цього комітету, коли знає про його істнування, відповідає свідок, що це річ поліції, що так робить. На дальше питання д-ра Барана, чи свідок має які докази про цей комітет і про приналежність обвинуваченого до комуніст. партії, відповідає свідок, що так, а коли д-р Баран спитав, які це докази, заявляє свідок, що доказами у нього є тайні донесення поліційних конфідентів. Свідка беруть у перехресний вогонь оборонці, предсідник і вотанти, зокрема радник Льорбер і прокуратор надаремне старається ратувати його з прикрої ситуації. Виявляється, що тайні донесення поліційних конфідентів самі про себе не є ніякими доказами, що свідкові-людині півінтелігентній якось тяжко покрити. Накінець зізнає свідок, що сам списував протокол з обвинуваченим і що він на поліції признався, що є комуністом і так свідок записав у протоколі, а під присягою стверджує, що записав правду. На внесення обор. д-ра Шухевича предсідник трибуналу стверджує з поліційного протоколу, що там не записано зовсім, щоби обвинувачений признався на поліції до приналежности до комуністичної партії і на цьому випускає сконфуженого поліційника.

Оборона за згодою прокуратора зрікається переслухання дальших свідків. Відчитано зізнання деяких свідків, між ними і зізнання д-ра Вол. Лисого, слуханого на попередній розправі, які значно обтяжують обвинуваченого. Опісля заряджено тайність розправи на час перечитування комуністичної бібули. По відчитанні отворено наново явність і до доказового поступовання д-р Шухевич поставив внесок на переслухання як свідка управителя вязниці Шпунара на обставину ствердження теперішнього душевного стану обвинуваченого і його світогляду, чого трибунал не узглядним, замкнув доказове поступовання і поставив одно головне питання в напрямі злочину головної зради з §§ 58 б) і ц) і 59 ц) з. к. Прокуратор і оборона не поставили ніяких додаткових ані евентуальних питань.

Прокуратор Голембйовський мотивував коротенько — всього 10 хвиль — акт обвинувачення і просив затвердити поставлене питання. Обор. д-р Шухевич в кінцевому слові в популярний спосіб на примірах виказував, що обвинувачений не допустився закиненого йому злочину і просив заперечити питання. Промова тревала 40 хвиль. Прокуратор простував опісля деякі вискази оборонця, на що цей останній коротко реплікував. Резюме предсідника радн. Гостковського тревало також всього 10 хвиль. Лава присяжних удалася на нараду і по 10 мінутах вернула на салю, а її зверхник Т. Чарнецький відчитав вердикт: 4 голоси так — 8 голосів ні, супроти чого предсідник трибуналу проголосив зараз присуд увільняючий обвинуваченого від вини і кари. Прокуратор не зголосив жалоби неважности і в год. 1·30 попол. обвинувачений по вісім і пів місячній слідчій вязниці вийшов на волю.

З Т-ва охорони воєнних могил у Львові.

Комунікат ч. 2.

І. Подається до відома, що до Головної Ради Т-ва зголосилися по статути і дістали дозвіл на осную[в]ання Філії такі нові місцевости: Немирів, Стрий, Перемишль, Жовква, Комарно і Тернопіль. Разом з попередно виказаними маємо отже вже одинацять місцевостей, де підготовляється оснування Філії нашого Т-ва. Крім того звернувся до нас по статути гурток українських громадян з Варшави з метою оснувати у себе Філію нашого Т-ва. Ще раз пригадуємо, що поки увійдуть в життя Філії нашого Т-ва, слід негайно приступити до упорядкування і реєстрації могил у всіх місцевостях, так, щоб ці могили до Зелених Свят були принайменше сяк-так упорядковані. Це завдання окремих Комітетів, зложених з представників усіх місцевих товариств. Вони в першій мірі обовязані дати почин до заложення в себе Філії нашого Т-ва. По статути і дозволи на оснування Філій звертатися на адресу нашого Т-ва: Львів, Руська 18. І. п.

ІІ. Пригадується ще раз, що річна вкладка до нашого Т-ва виносить всього 1 (один) золотий, тому від неї не повинен ніхто відмовитися. Коли ідентичне з нашим німецьке т-во має кілька міліонів членів, то наше Т-во повинно мати принайменше кількадесять тисяч членів. Розуміється, кого стати на більше, той повинен зложити й більшу жертву, тим паче, що в початках своєї діяльности Т-во потребує якнайсильнішої матеріяльної підтримки цілого нашого народу. Окремі комітети на місцях повинні до часу заснування Філії занятися стяганням членських вкладок та збірок. Гроші до нашого Т-ва посилати на адресу: „Дністер", Львів, Руська 20, книжочка вкладкова 14.000.

ІІІ. Повідомляємо всіх інтересованих, що великий цвинтар українських виселенців у Гмінді (Австрія) з часу світової війни, на якому поховано понад 36.000 людей, на основі постанови громадської ради Гмінду мають небавком переробити на парк. На тому цвинтарі було богато памятників, хрестів і плит на могилах українських померших. Списи і дати померших у Гмінді переховується в канцелярії гр.-кат. парохіяльного уряду у Відні: *Gr.-kath. Zentralpfarramt, Wien I., Riemergasse 2.* Хто з наших людей бажав би собі, щоби по зрівнаній з землею могилі рідної чи близької їх особи не топтали в парку чужі люди, може звернутися до управи міста Гмінду в справі перенесення дотичного небіщика (враз з памятником, хрестом чи плитою) на місцевий міський цвинтар у Гмінді. Це буде певно звязане з деякими коштами, про що ми ближчих інформацій не маємо. Заінтересовані нехай звертаються в тій справі на адресу: *Stadtverwaltung* (або *Friedhofsverwaltung*) *in Gmünd I, Österreich.*

Львів, дня 16. травня 1927.

За Головну Раду „Товариства охорони воєнних могил" у Львові.

Бр. Янів в. р. голова. *Д-р Ів. Німчук* в. р. секретар.

‡ Посмертні згадки.

Михайло Руденський, емер. старший ревідент державних залізниць, властитель реальности, помер 17. ц. м. по довшій і тяжкій недузі в 65 році життя. Покійник був людиною наскрізь чесного характеру, солідним у сповнюванні своїх урядових чи громадянських обовязків. Був головою організації українських залізничників та основателем музичного кружка українських залізничників, який піддержував не лише своєю працею, але й фондами. Як український патріот, живо інтересувався всіми проявами українського життя та глибоко відчув трагізм визвольної боротьби. В р. 1919, після заняття Львова поляками, його арештовано та запроторено на два місяці в тюрму на Бригідках, а відтак перевезено до табору інтернованих у Домбю, де йому довелося перебути майже рік. Побут у тюрмі і таборі причинився у великій мірі до підірвання здоровля. Покійник залишив по собі дружину, та 4 одружених дітей, сина і 3 дочки. В. И. П. — Похорони в пятницю в 5 год. по пол. з дому жалоби при вул. Дверніцьких 44.

‡

Поминальне Богослуження
за упокій душі бл. п.
о. ІВАНА ДИДИКА
поч. сов. Митр. Консисторії, б. начального духовника при Нач. Кмді Гал. Армії, дек. і пароха в Нараєві, відправиться в суботу дня 21. травня ц. р. о год. 8·30 рано в Архикат. церкві св. Юра, на яке знайомих і приятелів Покійного запрошує РІДНЯ.

ОПОВІСТКИ.

Подається до відома П. Т. Товаришкам, що Надзвичайні Загальні Збори Секції Студенток при Т-ві „Студ. Гром." у Львові відбудуться в неділю дня 22. травня о год. 9. рано в авлі Акад. Дому. За Секцію Студ. *Конрад Ярослава* голова. 2184

Матуристи перемиської української гімназії з 1902 р. Двайцятьпятьлітний зїзд визначений на 16. червня (лат. Боже Тіло). Проситься всіх конче приїхати. Приміщення буде. Зголошуватися до тов. Б. Шеховича Перемишль, вул. Санова долішня ч. 30. — *Б. Шехович, о. О. Малецький.* 2180

Подається до відома, що з рамени української історичної секції при „Студентській Громаді" в неділю 22. V. ц. р. о 2-ій год. поп. в авлі Академічного Дому при вул. Супінського 21 на загальне бажання авдиторії, виголосить пораз другий тов. Дужий Микола реферат на тему: Методика популярних викладів (організування, приготовлювання, виголошування). Проситься о численну участь. Вступ за добровільними датками на бібліотеку. — *Виділ.*

На „Рідну Школу" передав д-р Р. Стефанович, адвокат зі Заліщик 20 ам. дол., надіслані на його руки Іваном Туркевичем з Бишіданки як збірку у Вінніпегу, на яку зложили: Іван Туркевич 5 дол., а Еміль Сохацький і Никола Сохацький, Стефан Вівчар, Василь Парасюк і Володимир Греховський по 1 дол. та в Юніті, Саск. Канада по 1 дол.: Петро Батійовський, Меланія Батійовська, Мільця Батійовська, Никита Гура, Максим Садловський, Ілько Басюк, Василь Поліщук, Стефан Пелех, Семен Лещук і Григорій Сопець. ВП. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 2186 1—1

На „Рідну Школу" зложили Вп. Александер і Марія Книщикевичі 25 зол. замість цвітів на домовину бл. п. Евгенії з Танчаковських Рибакової. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 2186 а) 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Високоповажаному Докторові
Володимирові Яновичеві,
лікареві в Станиславові,
висловлюю найщирішу подяку за вміле, запопадливе і безкорисне лікування в часі моєї тяжкої недуги.
Станиславів, 18. травня 1927.
Чайківський Юліян проф. гімназ.
2179

Подяка.

По видужанні з грізної довготревалої хвороби, що цілими довгими місяцями не позволяла мені підвестися з постелі, глибоко відчуваю душевну потребу прилюдно подякувати всім тим Добродіям, які в тяжких хвилях мого змагання зі смертю, та в гірких трівожних переживаннях моєї сімі — пройняті великою гуманністю та активною приязнею — дали нам порятунок, підмогу та піддержку.

В першу чергу з глибини душі дякуємо Вп. д-рові Іполітові Левицькому, лікареві в Стрию. Від першої хвилини мого занедужання через увесь час довготриваючої хвороби він був для мене не тільки знаменитим, печаливим і запопадливим лікарем, що своїм глибоким фаховим знанням уміло відвертав грізну небезпеку смерти, та всіма засобами повитьої медицини піддержував мій знесилений організм в його виснажуючій боротьбі з недугою, але був нам рівночасно найкращим другом-приятелем, що з батьківською дбайливістю безкорисно посвятив нам стільки часу, стільки труду і праці і виявив стільки ніжної гуманности, що в серцях наших зросла не лише безмежна вдячність для нашого найщирішого добродія, але і щирий подив та найвища пошана для цієї виїмкової людини, для його справді великої душі, для його справді доброго серця.

Не менче щиро дякуємо Вп. д-рові І. М. Панчишинові зі Львова, що в найгрізнішу хвилину моєї недуги разом з своїм асистентом д-ром Кривокульським посеред ночі, у погану негідь зимової плюти, наражаючися на великі труди подорожі, поспішив безкорисно з лікарською помічю і своїм надзвичайним знанням лікарської штуки у найгрізніший момент недуги ратував моє майже безнадійно загрожене життя.

Таксамо щиро дякуємо Вп. д-рові Ів. Курівцеві лікареві зі Львова, що відвідав мене у дальшій стадії моєї тяжкої недуги і подав цінні поради та вказівки, випливаючі з всебічного знання та широкої практики і дбайливо заопікувавшися мною, попровадив видужання на найкращу дорогу.

Рівночасно зі знаменитою лікарською помічю згаданих трьох наших щирих добродіїв ми стрінули в тяжких часах нашого горя стільки щирої опіки видатної помочі та порятунку, стільки активної піддержки посеред Вп. Громадянства в першу чергу в самім Стрию, а дальше і з краю поза Стриєм, що публичну подяку уважаємо не лише нашим довгом супроти усіх тих відомих нам і невідомих наших приятелів та добродіїв, але і певного рода суспільною потребою, а то, щобати ні, добрі, високогуманні вчинки не губилися в сірій буденщині, але дісталися до публичного відома як зразок шляхотної гуманности. Ми свідомі того, що ні те незвичайно гарне відношення, з яким поставилося супроти нас в хвилях нашого суму, трівоги, горя та потреби Вп. Громадянство Стрия ми нічим не заслужили і тому не беремо цього особисто, але загально як акт справдішньої людяности, високопонятої добродійности, глибокого почуття для горя ближнього і дійсно горожанської готовости стати у пригоді потребуючим, і так розуміючи це шляхотне відношення до нас, прилюдно дякуємо.

На руки Вп. п. М. Весоловської голови Союза Українок в Стрию дякуємо Вп. стрийському жіноцтву, на руки Вп. П. Штурка — драматичному кружкові аматорів, на руки Старшини Українського Касина в Стрию всім тим Вп. членам Касина і загалом всім відомим і невідомим Добродіям зпоміж українського громадянства Стрия, що матеріяльно допомогли нам у нашій гіркій скруті.

Зокрема ще дякуємо Вп. п. Н. Бобикевичці, Н. Селезінчисі та І. Дерешисі, нашим найдорожшим сусідам однохатчанам М. і А. Мудрикам, давньому нашому приятелеві О. Луцькому та його дружині, панству Кравцевим і Приставам і п-ні О. Новицкій. Від них діждали ми дуже богато добра, прихильности, помочі і піддержки дуже їм за це зобовязані.

За щиру поміч і піддержку дякуємо Вп. п. С. Федрцевій. На руки редактора І. Квасниці дякуємо сердечно нашим найближчим політичним товаришам та організаціям „Робітнича Громада". На руки д-ра Л. Ганкевича у Львові та д-ра І. Максимчука в Стрию — адвокатським організаціям у Львові та Стрию.

Вкінці дякуємо дуже щиро усім неодмим нашим Добродіям, які діяли по біблійній приповідці; нехай не знає лівиця, що дає правиця. — Стрий в травні 1927.

Володимир і Ростислава Темницькі.

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.